

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua. веб-сайт: www.nerc.gov.ua

21.11.2019

№

12296/16.2/7-19

на №

**Народному депутату України
Нальотову Д. О.**

вул. Грушевського, 5,
м. Київ, 01008

Шановний Дмитре Олександровичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула оголошений на засіданні Верховної Ради України 18.10.2019 Ваш депутатський запит від 17.10.2019 щодо безпідставного припинення газопостачання споживачам багатоквартирного житлового будинку № 19 по вул. Гоголя у м. Полтава, надісланий листом Голови Верховної Ради України Д. Разумкова від 18.10.2019 № 11/10-446, та в доповнення до листа НКРЕКП від 31.10.2019 № 11600/16.2/7-19 з урахуванням інформації, наданої АТ «Полтавагаз», у межах компетенції повідомляє.

Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, визначає Закон України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Відносини, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг, визначає Закон України «Про житлово-комунальні послуги» (далі – Закон про ЖКП).

Відповідно до положень частини першої статті 1 Закону про ЖКП:

внутрішньобудинкові системи багатоквартирного будинку – механічне, електричне, газове, сантехнічне та інше обладнання в будинку, яке обслуговує більше одного житлового та/або нежитлового приміщення, у тому числі комунікації до обладнання споживача, системи автономного теплопостачання, бойлерні та елеваторні вузли, обладнання протипожежної безпеки, вентиляційні канали та канали для димовидалення, обладнання ліфтів, центральних розподільних щитів електропостачання від зовнішньої поверхні стіни будівлі до точки приєднання житлового (нежитлового) приміщення;

послуга з управління багатоквартирним будинком – результат господарської діяльності суб'єктів господарювання, спрямованої на

0075031

Відомості про прийняття рішення
Верховної Ради України
21.11.2019 17:38
ВХ. № 226443

забезпечення належних умов проживання і задоволення господарсько-побутових потреб мешканців будинку шляхом утримання і ремонту спільного майна багатоквартирного будинку та його прибудинкової території відповідно до умов договору;

управитель багатоквартирного будинку – фізична особа-підприємець або юридична особа – суб'єкт підприємницької діяльності, яка за договором із співвласниками забезпечує належне утримання та ремонт спільного майна багатоквартирного будинку і прибудинкової території та належні умови проживання і задоволення господарсько-побутових потреб.

Відповідно до положень частини третьої статті 14 Закону про ЖКП технічне обслуговування та поточний ремонт внутрішньобудинкових систем електропостачання та газопостачання здійснюються суб'єктом, визначеним співвласниками багатоквартирного будинку, за рахунок співвласників.

Разом з тим відповідно до положень частини третьої статті 19 Закону про ЖКП для забезпечення безперервності та безпеки газопостачання оператор газорозподільної системи здійснює технічне обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання в житлових будинках. Види робіт, які входять до технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання в житлових будинках, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому комплексі.

Крім того, відповідно до положень Закону НКРЕКП затверджує кодекс газорозподільних систем, який повинен містити, зокрема, положення щодо основних правил технічної експлуатації газорозподільних систем, планування, оперативно-технологічного управління та розвитку газорозподільних систем та механізми нагляду за їх додержанням, інші питання щодо експлуатації газорозподільних систем.

Так, взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу, а також правові, технічні, організаційні та економічні засади функціонування газорозподільних систем визначає Кодекс газорозподільних систем, затверджений постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (далі – Кодекс ГРМ).

Згідно з пунктом 2 глави 2 розділу I Кодексу ГРМ Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво) газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у його власності чи користуванні, належну організацію та виконання розподілу природного газу.

Відповідно до пунктів 4 та 5 глави 1 розділу III Кодексу ГРМ Оператор ГРМ повинен забезпечити попереджувальні заходи безаварійної експлуатації газорозподільних систем, а саме комплекс робіт, що виконується на підставі результатів технічного огляду або технічного обстеження газорозподільних систем, з метою забезпечення їх подальшого безаварійного експлуатування шляхом проведення технічного обслуговування, поточного або капітального ремонтів.

У разі виникнення аварійної ситуації Оператор ГРМ зобов'язаний вжити необхідних заходів, спрямованих на відновлення належної роботи газорозподільної системи.

При організації експлуатації газорозподільних систем та проведенні робіт з технічного їх обслуговування і ремонту Оператор ГРМ повинен дотримуватися інструкцій і правил технічної експлуатації газорозподільних систем, правил безпеки систем газопостачання, державних стандартів, передбачених чинними нормативно-правовими актами України.

Згідно з положеннями пунктів 1 та 2 глави 5 розділу III Кодексу ГРМ власники (балансоутримувачі, управителі, інші особи), на балансі чи в управлінні яких знаходяться багатоквартирні будинки чи гуртожитки (незалежно від того, є вони споживачами природного газу чи ні), укладають з Оператором ГРМ, до об'єктів газорозподільної системи якого підключені зазначені будинки/гуртожитки, акт розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін відносно їх внутрішньобудинкових систем газопостачання.

Межа балансової належності визначається за ознаками права власності на газові мережі чи окремі її елементи. Межа експлуатаційної відповідальності встановлюється на межі балансової належності, але за домовленістю сторін може не збігатися з межею балансової належності, про що має бути зазначено в акті розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 3 постанови НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 «Про затвердження Кодексу газорозподільних систем» Оператор ГРМ мав забезпечити укладення актів розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін:

по об'єктах побутових споживачів – протягом двох років з дня набрання чинності цією постановою;

по інших об'єктах суб'єктів ринку природного газу – протягом одного року з дня набрання чинності цією постановою.

При цьому відповідно до пункту 3 глави 5 розділу III Кодексу ГРМ власники газових мереж, у тому числі побутові споживачі та співвласники/особа, уповноважена на це співвласниками, внутрішньобудинкових систем газопостачання, які згідно з актом розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін відповідають за експлуатацію цих мереж та їх складових, забезпечують належну їх експлуатацію згідно з чинним законодавством, у тому числі Правилами безпеки систем газопостачання, затвердженими наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15 травня 2015 року № 285, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 08 червня 2015 року за № 674/27119 (далі – Правила безпеки), зокрема укладають відповідний договір із суб'єктом господарювання, який має право на виконання таких робіт.

Крім того, відповідно до положень пункту 2 глави 1 розділу III Кодексу ГРМ технічне обслуговування та поточний ремонт внутрішньобудинкових газових мереж у багатоквартирному будинку здійснюється на умовах договору, укладеного між співвласниками/особою, уповноваженою на це співвласниками, і суб'єктом, що має право на виконання таких робіт.

При цьому види робіт, які входять до технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання в житлових будинках та здійснюються виключно Операторами ГРМ, визначаються центральним

органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому комплексі, відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

Відповідно до вимог Правил безпеки у випадку незабезпечення технічного обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових газових мереж у багатоквартирному будинку розподіл природного газу припиняється.

Разом з цим відповідно до положень пункту 1.4 глави 1 розділу V Правил безпеки технічний стан газопроводів (підземних, надземних, наземних та ввідних) і споруд на них повинен систематично контролюватись власником (балансоутримувачем та/або орендарем (наймачем)) шляхом проведення комплексного технічного огляду (обходу) трас газопроводів, технічного обстеження, у тому числі комплексного приладового обстеження, вимірювання захисних потенціалів і перевірки ефективності роботи засобів електрозахисту.

Відповідно до пункту 5.4 глави 5 розділу V Правил безпеки технічне обслуговування внутрішніх газопроводів і газового обладнання житлових і громадських будівель, комунально-побутових об'єктів невиробничого характеру здійснюється відповідно до вимог документації з експлуатації заводів-виробників газового обладнання на договірних засадах.

Умови для технічного обслуговування забезпечуються власником (балансоутримувачем та/або орендарем (наймачем)) відповідно до вимог чинного законодавства України.

Згідно з пунктом 5.7 глави 5 розділу V Правил безпеки підлягає відключенню від системи газопостачання обладнання житлових і громадських будинків із встановленням заглушки за умови, зокрема, наявності витоків газу та незабезпечення власником (балансоутримувачем та/або орендарем (наймачем)) технічного обслуговування згідно з вимогами пункту 5.4 цієї глави.

Таким чином, Оператори ГРМ мають забезпечити укладення по всіх об'єктах споживачів актів розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

Крім того, на виконання вимог чинного законодавства, зокрема Правил безпеки, власники (балансоутримувачі) внутрішньобудинкових систем газопостачання, зокрема співвласники/особа, уповноважена на це співвласниками, які згідно з актом розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін відповідають за експлуатацію цих мереж та їх складових, зобов'язані забезпечити належну їх експлуатацію згідно з чинним законодавством, у тому числі Правилами безпеки, шляхом укладення відповідного договору із будь-яким суб'єктом господарювання, який має право на виконання таких робіт, у тому числі з Оператором ГРМ.

Слід зазначити, що на виконання пункту 8 частини другої статті 4 та абзацу п'ятого частини третьої статті 10 Закону про ЖКП наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.07.2018 № 190 затверджено Обов'язковий перелік робіт (послуг), витрати на які включаються до складу витрат на утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території.

Положеннями пункту 2 зазначеного наказу, зокрема, передбачено, що витрати на виконання робіт з технічного обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем електропостачання та газопостачання

включаються до складу витрат на утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території у разі, якщо співвласники не доручили виконання цих робіт іншій особі згідно з частиною третьою статті 14 Закону про ЖКП.

Крім того, згідно з положеннями статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» НКРЕКП, зокрема, контролює додержання ліцензіатами законодавства у відповідній сфері регулювання і ліцензійних умов провадження господарської діяльності та не має повноважень щодо здійснення контролю за дотриманням законодавства в частині проведення технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання.

Окремо зазначаємо, що господарські відносини, які виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання, регулює Господарський кодекс України.

Відповідно до положень статті 179 Господарського кодексу України майново-господарські зобов'язання, які виникають між суб'єктами господарювання або між суб'єктами господарювання і негосподарюючими суб'єктами – юридичними особами на підставі господарських договорів, є господарсько-договірними зобов'язаннями.

При укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі, зокрема:

вільного волевиявлення, коли сторони мають право погоджувати на свій розсуд будь-які умови договору, що не суперечать законодавству;

примірного договору, рекомендованого органом управління суб'єктам господарювання для використання при укладенні ними договорів, коли сторони мають право за взаємною згодою змінювати окремі умови, передбачені примірним договором, або доповнювати його зміст;

типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

Таким чином, при укладенні договору на технічне обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання слід виходити з того, що такий договір не є примірним або типовим, а отже, сторони мають право погоджувати на свій розсуд будь-які його умови, що не суперечать законодавству.

Відповідно до інформації, наданої АТ «Полтавагаз», з 19.06.2019 працівниками АТ «Полтавагаз» проводились регламентні роботи системи газопостачання багатоквартирного житлового будинку № 19 по вул. Гоголя у м. Полтава.

Згідно з інформацією, наданою АТ «Полтавагаз», про виконання вищезазначених робіт АТ «Полтавагаз» було повідомлено Виконавчий комітет Полтавської міської ради, Голову Шевченківської районної ради у м. Полтава, начальника Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Полтавській області листом від 11.06.2019 № 20/5680 та начальника КП «ЖЕО № 2» листом від 11.06.2019 № 20/5681.

Відповідно до пояснень, наданих АТ «Полтавагаз», 19.06.2019 за вищевказаною адресою під час виконання регламентних робіт системи газопостачання багатоквартирного житлового будинку працівниками

АТ «Полтавагаз» було виявлено виток газу на різьбових з'єднаннях внутрішньобудинкового газопроводу, у зв'язку з чим було припинено газопостачання до вищевказаного багатоквартирного житлового будинку, про що було складено Акт про припинення (обмеження) газопостачання та пломбування вхідної засувної арматури газопроводу або газорозподільного пункту (за його наявності) від 19.06.2019.

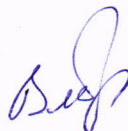
Згідно з поясненнями, наданими АТ «Полтавагаз», відновлення газопостачання (розподілу природного газу) до вищевказаного багатоквартирного житлового будинку можливе після забезпечення мешканцями будинку безперешкодного доступу працівникам Оператора ГРМ до газових приладів та усунення виявлених порушень вимог положень пункту 5.7 глави 5 розділу V Правил безпеки, про що було поінформовано начальника КП «ЖЕО № 2» листом АТ «Полтавагаз» від 25.06.2019 № 20/6001/1.

Слід відмітити, що ігнорування вимог Правил безпеки є неприпустимим, оскільки газопроводи та споруди на них є об'єктом підвищеного ризику, а виконання Правил безпеки є певною гарантією надійності функціонування системи газопостачання, безпеки життя та здоров'я населення.

Зауважуємо, що питання, пов'язані з відключенням газопостачання до вищевказаного будинку, стосуються виконання положень Правил безпеки.

Варто зазначити, що основним розробником Правил безпеки було Міністерство енергетики та вугільної промисловості України. Таким чином, за більш детальними роз'ясненнями положень Правил безпеки доцільно звертатись до Міністерства енергетики та захисту довкілля України, оскільки відповідно до положень пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 02.09.2019 № 829 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» Міністерство енергетики та вугільної промисловості було реорганізовано шляхом приєднання до Міністерства енергетики та захисту довкілля.

З повагою
Голова НКРЕКП

В. Тарасюк